

اداره

پژوهش‌های

**شرایط نامزدهای انتخابات
در برخی کشورهای جهان**

باسمه تعالی

مقدمه

انتخابات مجلس شورای اسلامی در ایران هر چهار سال یکبار برگزار می شود. قرار است هفتم اسفند ماه امسال دهمین انتخابات مجلس برگزار شود تا مردم ۲۹۰ نماینده را انتخاب کنند. در تمامی کشورهایی که انتخابات برگزار می شود، داوطلبان می بایست شرایط عمومی تعیین شده ای داشته باشند تا بتوانند، برنامه های خود را به رای مردم بگذارند. به استناد ماده ۲۸ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی، انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:^(۱)

- ۱- اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران
  - ۲- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران
  - ۳- ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل متری ولایت مطلقه فقیه
  - ۴- داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن
  - ۵- نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه
  - ۶- سلامت جسمی در حد برخورداری از نعمت بینایی، شنوایی و گویایی
  - ۷- حداقل سن سی سال تمام و حداکثر هفتاد و پنج سال تمام.
- دیگر کشورها نیز به تناسب ساختار و ایدئولوژی حاکم شرایطی را برای نامزدی تعیین کرده اند. نوشتار پیش رو شرایط داوطلبان نامزدی در انتخابات اعم از شرایط ایجابی و سلبی، سن، اقامت و تابعیت و نیز لوازم و موانع کاندیداتوری را در ۵۲ کشور به طور اجمالی بررسی کرده است.

---

۱ - تبصره ۱- داوطلبان نمایندگی اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی از التزام عملی به اسلام ، مذکور در بند (۱) مستثنی بوده و باید در دین خود ثابت العقیده باشند. تبصره ۳ هر دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی معادل یک مقطع تحصیلی فقط برای شرکت در انتخابات محسوب می شود.

جدول شرایط نامزدها برای شرکت در انتخابات

ردیف	کشور	شرایط ایجابی (سن، اقامت و تابعیت)	شرایط سلبی	موانع کاندیداتوری (منوط به استعفا)	لوازم نامزدی
۱	آلمان	۱۸ سال - یکسال اقامت در کشور - دارای تابعیت	- فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - دیوانگان	- عضویت در پارلمان با عضویت در دولت فدرال مغایرت دارد.	حمایت ۲۰۰ رأی دهنده برای نامزد مستقل و ۲۰۰۰ رأی دهنده برای احزاب
۲	آمریکا	۲۵ سال - سابقه ۷ سال اقامت در ایالت مربوطه - اتباع اصلی - ۷ سال بعد از کسب تابعیت	- دیوانگان - محرومان از حقوق انتخاباتی - زندانیان	- متصدیان مشاغل دولتی	حمایت از تعدادی رأی دهندگان
۳	آفریقای جنوبی	۱۸ سال - مقیم حوزه انتخابیه-دارای تابعیت	- نداشتن شغل خیلی سودآور - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - دیوانگان - متهمان خیانت و جرایم امنیتی - زندانیان بیش از یکسال - ورشکستگان به تقصیر ^(۱)	- مستخدمین و اعضای هیئت دولت	- ارائه تعهدات مقرر کمیسیون انتخابات - پرداخت ودیعه مقرر
۴	آلبانی	۲۵ سال - اقامت ۲ سال قبل از انتخابات - دارای تابعیت	- دیوانگان - محرومان از حقوق انتخاباتی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	- نامزد حکومت محلی	- حمایت کنندگان به تناسب جمعیت حوزه انتخابیه از ۵۰ تا ۳۰۰۰ رأی دهنده
۵	اردن	۳۰ سال - مقیم حوزه انتخابیه - دارای تابعیت	- محکومان به حبس بیش از یکسال - دیوانگان - ورشکستگان - مرتبطین نسبی با پادشاه - مجرمان انتخاباتی	- مقامات عمومی، وزراء، پیمانکاران	- پرداخت ودیعه مقرر
۶	اندونزی	۲۱ سال - مقیم کشور - دارای تابعیت	- دیوانگان - زندانیان بیش از ۵ سال - محرومان از حقوق انتخاباتی - عضو احزاب و سازمان های غیرقانونی	- نیروهای مسلح	ارائه مدارک لازم و معتبر مبنی بر اعلام برائت از شرایط سلبی
۷	ایرلند	۱۸ سال - دارای تابعیت	- مجرمان انتخاباتی - محکومان به خدمات اجباری - ورشکستگان - دیوانگان	- نیروهای مسلح	پرداخت ودیعه مقرر
۸	ایتالیا	۲۵ سال - دارای تابعیت	- محکومان کیفری - فاقد صلاحیت روانی - متهمان به جنایت - شهره به بی اخلاقی - ورشکستگان به تقصیر	- قضات دادگاه قانون - اعضای سنا - اعضای شورای ملی کار - رؤسای شرکت همیار - دولت و متصدیان عمومی	حمایت ۵۰۰ رأی دهنده برای نامزدی در حوزه تک عضوی - حمایت ۱۵۰۰ تا ۴۰۰۰ رأی دهنده برای لیست حزبی ملی
۹	ایسلند	۱۸ سال - اقامت از ۵ سال قبل - دارای تابعیت	- متهمان به ارتکاب جنایت	- قضات	-
۱۰	استرالیا	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	- ورشکستگان به تقصیر - محکومان به خیانت - اتباع خارجی - محکومیت به بیش از یکسال حبس	- حقوق بگیران دولتی	- پرداخت ودیعه مقرر - نامزدی توسط ۶ رأی دهنده یا یک حزب
۱۱	الجزایر	۲۱ سال - مقیم	- مجرمان انتخاباتی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	- اعضای عالیرتبه دولت	- تأییدیه حزب حاکم

۱- موارد چهارگانه الزامی صدور حکم ورشستگی به تقصیر (ماده ۵۴۱ ق.ت).

۱- مخارج شخصی یا مخارج افراد تحت تکفل تاجر در ایام عادی به نسبت عایدی او فوق العاده شود.

۲- تاجر مبالغ زیادی از سرمایه خود را صرف معاملاتی کند که در عرف تجاری موهوم بوده و یا سودآوری معاملات مذکور منوط به اتفاق محض باشد.

۳- تاجر به منظور به تاخیر انداختن ورشستگی خود خریدی گران تر یا فروشی ارزان تر از قیمت روز کند و برای بدست آوردن وجه نقد به روش دور از صرافه متوسل شود مثل استقراض یا صدور برات سازشی و غیره.

۴- تاجر پس از تاریخ توقف از ادای دیون و قروضی که بر عهده دارد یکی از طلبکاران خود را بر سایرین ترجیح داده و طلب او را بپردازد.

ردیف	کشور	شرایط ایجابی (سن، اقامت و تابعیت)	شرایط سلبی	موانع کاندیداتوری (منوط به استعفا)	لوازم نامزدی
		- دارای تابعیت			
۱۲	اسپانیا	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	- محرومان از حقوق انتخاباتی	- مستخدمین دولت - نیروهای مسلح - متصدیان عمومی - قضات و دادستانها	-
۱۳	اتریش	۲۱ سال - مقیم حوزه انتخابی - دارای تابعیت	- محرومان از حقوق انتخاباتی	هیئت قانونگذاری ایالات - ماموران کمیسیون انتخابات - شریک مالی دولت - مشاغل عالیرتبه اداری - اعضای اداره ممیزی	- پرداخت ودیعه مقرر - تاییدیه حزبی
۱۴	اوکراین	۲۵ سال - اقامت از ۵ سال قبل - دارای تابعیت	- مرتکبان جرم در مأموریت بین المللی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - زندانیان	- مستخدمین و ماموران - نظامی، پلیس، امنیتی و سربازان پدافند غیر نظامی - صاحب منصبان عالیرتبه - قضات	- لیست ۲۰۰ حمایت کننده - ارائه صورتحساب درآمد سال قبل
۱۵	انگلستان	۲۱ سال - اتباع بریتانیا - ایرلند و کشورهای مشترک المنافع	- بیماران روحی و روانی - اعضای مجلس لرد به استثنای لردان ایرلندی - روحانیون منصوب اسقف و کاتولیک رومن - ورشکستگان به تقصیر تا ۵ سال - جرایم انتخاباتی - حبس بیش از ۱ سال	- نیروهای مسلح و پلیس - مستخدمین دولت - قضات - ماموران اجرایی دادگاه - کارپردازان دولتی	پرداخت ودیعه مقرر - حمایت حداقل ۱۰ رأی دهنده
۱۶	استونی	۲۱ سال - مقیم - دارای تابعیت	- فاقدان صلاحیت روانی - محکومان به حبس	مستخدمان و مقامات عمومی	- پرداخت ودیعه مقرر
۱۷	بنگلادش	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- ورشکستگان به تقصیر - دیوانگان - محکومان - زندانیان بیش از ۲ سال - مشاغل سودآور - متهمان به خیانت	پیمانکاران دولتی	- پرداخت ودیعه مقرر
۱۸	بلغارستان	۲۱ سال - مقیم - دارای تابعیت	- دیوانگان - زندانیان - محکومان به حبس - محرومان از حقوق انتخاباتی	- متصدیان مشاغل عمومی	- حمایت ۲۰۰۰ رأی دهنده
۱۹	برزیل	۲۱ سال - مقیم ایالت مربوطه - دارای تابعیت	- دیوانگان - زندانیان	- دارندگان مشاغل - عالیرتبه اداری و قضایی - مستخدمین نظامی	-
۲۰	بلژیک	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- زندانیان - دیوانگان - متهمان به جنایت	-	- حمایت ۵۰۰ رأی دهنده
۲۱	پرو	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- مجرمان مالی و کیفری - دیوانگان	- متصدیان عمومی - ریاست دادگاه عالی - مشاغل سرمایه گذاری دولتی	
۲۲	پاکستان	۲۵ سال - مقیم حوزه انتخابیه - دارای تابعیت	- اخلال گران امنیتی - ورشکستگان به تقصیر - زندانیان بیش از ۵ سال	متصدیان خدمات عمومی	- پرداخت ودیعه مقرر

ردیف	کشور	شرایط ایجابی (سن، اقامت و تابعیت)	شرایط سلبی	موانع کاندیداتوری (منوط به استعفا)	لوازم نامزدی
۲۳	پرتغال	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- فاقد صلاحیت در اداره خود - زندانیان - ورشکستگان به تقصیر - اعضای رژیم قبل	- نیروهای نظامی و پلیس - قضات - کشیشان - دیپلماتها - عضویت در هیات دولت - نمایندگی سیاسی - مشاغل خاص دولتی	-
۲۴	تایلند	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- ورشکستگان به تقصیر - معتادان - اشخاص بازداشت شده - اشخاص کربلانی - زندانیان بیش از ۲ سال - احزاب بودایی و راهبان و روحانیون	- مقامات حکومتی - سرمایه گذاران شریک دولت - پیمانکاران دولتی - کسانی که از دولت امتیاز گرفته اند.	- پرداخت ودیعه مقرر
۲۵	ترکیه	۲۵ سال - دارای تابعیت	- معتادان - شرکت در فعالیت مخرب - حبس بیش از یکسال - مجرمین از حقوق انتخاباتی - دیوانگان	- مستخدمین دولت - نمایندگان خاص دولتی - قضات - شورای آموزش عالی - استادان دانشگاه - نیروهای مسلح	پرداخت ودیعه مقرر
۲۶	دانمارک	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	- محکومان به ارتکاب عمل مذموم عرفی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	-	حمایت ۱۵۰ تا ۲۰۰ رأی دهنده حوزه انتخابیه
۲۷	رومانی	مقیم - دارای تابعیت	- سوء استفاده کنندگان از اختیارات خود - ناقضان حقوق بشر - دیوانگان - بازداشت شدگان - اتباع خارجی	نیروهای مسلح - رؤسای خدمات عمومی و حکومتی	حمایت ۵٪ از تعداد کل رأی دهندگان حوزه انتخابیه
۲۸	روسیه	۲۱ سال - دارای تابعیت	- محرومان حقوق انتخاباتی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - زندانیان	-	- حمایت رأی دهندگان - مدارک پرداخت مالیات و منابع درآمد
۲۹	ژاپن	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- محرومان حقوق انتخاباتی - دیوانگان - زندانیان - متصدیان محکوم به اخذ رشوه	- پست رسمی حکومتی - وزراء - دبیر کابینه - معاون نخست وزیر - معادل وزیر - شرکت های عمومی	پرداخت ودیعه مقرر
۳۰	سوئیس	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	- دارندگان مشکلات روحی و روانی - ورشکستگان به تقصیر - روحانیون - محرومان از حقوق انتخاباتی	- ماموران انتخابات - پیمانکاران دولتی - قاضی فدرال - نیروهای مسلح - متصدیان عمومی دولتی	حمایت رأی دهنده به تناسب جمعیت هر کانتون
۳۱	سنگاپور	۱۸ سال - اقامت ۱۰ سال - قبل از انتخابات - دارای تابعیت	- محکومان به زندان - ورشکستگان به تقصیر - دیوانگان - مجرمان انتخاباتی	-	پرداخت ودیعه مقرر
۳۲	سوئد	۲۵ سال - دارای تابعیت	- ورشکستگان - مجرمان انتخاباتی	- وزراء - سخنگوی دولت - اعضای حکومت - قضات و وکلا	حمایت ۱۵۰۰ رأی دهنده برای لیست حزبی
۳۳	شیلی	۲۱ سال - اقامت ۲ سال قبل از انتخابات - دارای تابعیت	- تحت قیومت - محرومان از حقوق انتخاباتی - دیوانگان - محکومان به مرگ - بازداشت شدگان - مرتکبان جنایات	- قضات - مقامات ارشد - مشاغل خاص - پیمانکاران دولتی	-

ردیف	کشور	شرایط ایجابی (سن، اقامت و تابعیت)	شرایط سلبی	موانع کاندیداتوری (منوط به استعفا)	لوازم نامزدی
۳۴	عراق	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- کسانی که از آنها سلب مالکیت اراضی شده - قاتل - نقض اصول اخلاقی - آسیب رساندن به اقتصاد ملی - دیوانگان - ورشکستگان به تقصیر - متهمان امنیتی	- متصدیان انتخابات - مستخدمین کشوری - نیروهای مسلح و نظامی - رؤسای حکومتی	-
۳۵	فرانسه	۲۱ سال - ۱۰ سال اقامت قبل از انتخابات - دارای تابعیت	- فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - محرومان از حقوق سیاسی	- شورای قانون اساسی - نیروهای مسلح - شورای اقتصاد و اجتماعی - قضات - مقامات سازمانهای بین المللی - مدیران شرکتهای دولتی - پیمانکاران دولتی - مشاغل تحت نظارت خارجی	پرداخت ودیعه مقرر
۳۶	فنلاند	۱۸ سال - دارای تابعیت	افراد بی کفایت - فاقدان صلاحیت	اعضای نیروهای مسلح - مقامات عالی	حمایت ۱۰۰ رأی دهنده
۳۷	کانادا	۳۰ سال - اقامت در حوزه انتخابیه ۶ ماه قبل - دارای تابعیت	متهم به فساد که ۷ سال زندان شده اند - محرومان انتخاباتی - دیوانگان - زندانیان	متصدیان عمومی-متصدیان انتخاباتی	حمایت ۱۰۰ رأی دهنده - پرداخت ودیعه مقرر
۳۸	کلمبیا	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	محرومان حقوق سیاسی - زندانیان به جز مجرمان سیاسی	مقامات عمومی - مستخدمین عمومی ثابت - پیمانکاران دولتی	-
۳۹	کره جنوبی	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- محکومان جرایم عمومی و انتخاباتی - دیوانگان - ورشکستگان به تقصیر	ماموران دولتی - هیاتهای قانونگذاری - نیروهای مسلح - متصدیان انتخابات - ماموران شرکتهای	حمایت ۳۰۰ تا ۵۰۰ رأی دهنده - پرداخت ودیعه مقرر
۴۰	کویت	۳۰ سال - مقیم - دارای تابعیت	فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - متهمان به خیانت	قضات - مقامات دولتی	پرداخت ودیعه مقرر
۴۱	لهستان	۲۱ سال - دارای تابعیت	دیوانگان - محرومان از حقوق انتخاباتی	قضات دیوان محاکمات قانون اساسی - مقامات ارشد حکومتی	-
۴۲	لبنان	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	دیوانگان - زندانیان - ورشکستگان به تقصیر - محکومان به رسوایی - محرومان از حقوق مدنی و سیاسی	نیروهای نظامی و پلیس - مستخدمین دولتی - مقامات عمومی	پرداخت ودیعه مقرر
۴۳	لوکزامبورگ	۲۱ سال - مقیم - دارای تابعیت	محرومان از حقوق انتخاباتی - زندانیان	اعضای عالی رتبه قضایی و نظامی	-
۴۴	لیتوانی	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه - محکومان به زندان	- متصدیان عمومی - مقامات و نیروهای نظامی و پلیس - مقامات عالی رتبه	- حمایت هزار رأی دهنده در حوزه انتخابی - تعهدنامه مبنی بر استعفا - گزارش فعالیت مالی
۴۵	مجارستان	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	دیوانگان - زندانیان - محرومان از حقوق انتخاباتی - محکومان به حبس	عضویت در دادگاه قانون - قضات - نیروهای مسلح و پلیس و امنیتی	-
۴۶	مصر	۳۰ سال - مقیم - اتباع اصلی، ۵ سال بعد از تابعیت اکتسابی	دیوانگان - ورشکستگان به تقصیر - خدمتکاران دولتی منفصل به دلیل فساد	مقامات و مستخدمین عمومی و حکومتی - پست هایی در شرکتهای خارجی - اعضای مجالس دیگر - شهردار	پرداخت ودیعه مقرر

ردیف	کشور	شرایط ایجابی (سن، اقامت و تابعیت)	شرایط سلبی	موانع کاندیداتوری (منوط به استعفا)	لوازم نامزدی
			- حبس برای جرایم خاص - محکومان		
۴۷	مکزیک	۲۱ سال - اقامت حداقل ۶ ماه در حوزه انتخابی - دارای تابعیت	زندانیان - دیوانگان - معتادان - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	قضات دادگاه عالی - اعضای ارتش فدرال و افسران پلیس در رده‌های فرماندهی - وزرای و معاونین آنها	
۴۸	نروژ	۱۸ سال - مقیم - دارای تابعیت	بدون رضایت دولت به استخدام خارجی درآمده - متخلفان انتخابات - مجرم عمومی - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	مشاغل عالی‌رتبه - عضو دادگاه سلطنتی	
۴۹	ونزوئلا	۲۱ سال - اقامت ۴ سال در حوزه انتخابی - اتباع اصلی - گذشت ۵ سال از تابعیت اکتسابی	- محرومان از حقوق سیاسی	نیروهای مسلح - نایب‌جمهور و معاونش - وزراء - دبیر خصوصی دولت - متصدیان عمومی و دولتی	
۵۰	هند	۲۵ سال - مقیم یکی از ایالات - دارای تابعیت	- اتباع خارجی - دیوانگان - ورشکستگان به تقصیر - فاقدان صلاحیت به حکم دادگاه	نیروهای مسلح - مقامات معین که با حکومت منفعتی دارند - پیمانکاران دولت - پست‌های خاص و سودآور	- پرداخت ودیعه مقرر - لیست حمایت‌کنندگان
۵۱	هلند	۲۵ سال - مقیم دائم کشور - دارای تابعیت	- دیوانگان - زندانیان - محرومان از حقوق سیاسی	مشاغل عالی‌رتبه - قضات دادگاه عالی - نیروهای مسلح - مستخدمین دولت - نماینده عالی ملکه	- پرداخت ودیعه مقرر - حمایت ۳۰۰ رأی‌دهنده
۵۲	یونان	۲۵ سال - مقیم - دارای تابعیت	- محرومان از حقوق انتخاباتی - مجرمان انتخاباتی	- نیروهای مسلح - متصدیان عمومی - سردفتران اسناد رسمی - مستخدمان و رؤسای سازمانهای نیمه دولتی	- پرداخت ودیعه مقرر

نتیجه‌گیری

در این تحقیق شرایط نامزدی در انتخابات در ۲۷ کشور اروپایی، ۱۴ کشور آسیایی، ۸ کشور آمریکایی و ۳ کشور آفریقایی مورد بررسی قرار گرفت. سن کاندیداتوری در این کشورها از ۱۸ تا ۳۰ سال تمام تعیین شده است. برخی کشورها از جمله آلمان، دانمارک، اسپانیا و آفریقای جنوبی حداقل ۱۸ سال و برخی کشورها همچون اردن، کویت، ترکیه و مصر حداقل ۳۰ سال را برای نامزدی در انتخابات تعیین کرده‌اند. سنین ۲۱، ۲۳ و ۲۵ سال نیز در برخی دیگر از کشورها به عنوان حداقل به تصویب رسیده است.

در خصوص تابعیت نیز تعداد کمتری از این کشورها (آمریکا، انگلیس، سنگال، مصر و ونزوئلا)، غیر از اتباع اصلی خود به کسانی که تابعیت این کشورها را کسب کرده‌اند نیز، اجازه نامزدی در انتخابات داده اند که البته این کشورها درباره شرط مدت زمان کسب تابعیت برای نامزدی در انتخابات با هم تفاوت دارند.

شرایط سلبی موضوع مهمی است که در همه این کشورها توجه ویژه‌ای به آن شده است. برخی کشورها به جزئیات این شرایط همچون عدم سلامت روحی و روانی، سوء سابقه، نظامی بودن و ... توجه کرده‌اند در حالیکه برخی دیگر از کشورها تنها به ذکر "نداشتن صلاحیت به حکم دادگاه" یا محرومان از حقوق انتخاباتی" بسنده کرده اند. یکی از موارد جالب در کشورهای آفریقای جنوبی، بنگلادش و هند این است که صاحبان مشاغل خیلی سودآور اجازه نامزدی در انتخابات را ندارند.

نکته دیگر اهمیت آمار حمایت رای دهندگان از داوطلبان انتخابات است که برای افرادی که به شکل مستقل یا حزبی وارد عرصه انتخابات می‌شوند متفاوت است. به عنوان مثال در کشور انگلستان ارائه لیست ۱۰ نفر حامی و در بلغارستان دو هزار حامی لازم است. تأییدیه حزبی نیز در برخی کشورهای ذکر شده، از جمله الجزایر و اتریش، از لوازم کاندیداتوری به شمار می‌آید.